

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
DROHOBYCH IVAN FRANKO STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY
YOUNG SCIENTISTS COUNCIL

ISSN 2308-4855 (Print)
ISSN 2308-4863 (Online)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК:

**Міжвузівський збірник наукових праць молодих
вчених Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка**

HUMANITIES SCIENCE CURRENT ISSUES:

**Interuniversity collection of Drohobych
Ivan Franko State Pedagogical University
Young Scientists Research Papers**

ВИПУСК 60. ТОМ 4
ISSUE 60. VOLUME 4

Видавничий дім
«Гельветика»
2023

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(протокол № 3 від 23.02.2023 р.)*

Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. – Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2023. – Вип. 60. Том 4. – 288 с.

Видання розраховане на тих, хто цікавиться питаннями розвитку педагогіки вищої школи, а також філології, мистецтвознавства, історії.

Редакційна колегія:

Пантюк М.П. – головний редактор, доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Душний А.І.** – співредактор, кандидат педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Ільницький В.І.** – співредактор, доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Дмитрів І.І.** – відповідальний секретар, кандидат філологічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Андрєєв В.М.** – доктор історичних наук, професор (Київський університет імені Бориса Грінченка); **Батюк Т.В.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Баукова А.Ю.** – кандидат історичних наук, доцент (Львівський національний університет імені Івана Франка); **Бермес І.Л.** – доктор мистецтвознавства, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Гриценко Г.З.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Галів М.Д.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Галик В.М.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Гіжесяк Ян** – доктор габлітований, надзвичайний професор кафедри (Державна вища професійна школа); **Дутчак В.Г.** – доктор мистецтвознавства, доцент (Національна музична академія України імені Петра Чайковського); **Зимомря І.М.** – доктор філологічних наук, професор (Ужгородський національний університет); **Іванишин П.В.** – доктор філологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Корсак Р.В.** – доктор історичних наук, професор (Ужгородський національний університет); **Кравчик М.О.** – кандидат філософських наук, доцент (Міжнародний гуманітарний університет); **Маршалек-Кава Джоанна** – доктор наук, доцент (Університет Миколая Коперника в Торуні, Торунь, Польща); **Масненко В.В.** – доктор історичних наук, професор (Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького); **Мафтин Н.В.** – доктор філологічних наук, професор (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника); **Мацьків П.В.** – доктор філологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Медвідь О.В.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Невмержицька О.В.** – доктор педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Оршанський Л.В.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Пагула М.В.** – кандидат педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Пантюк Т.І.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Петречко О.М.** – доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Печарський А.Я.** – доктор філологічних наук, професор (Львівський національний університет імені Івана Франка); **Попп Р.П.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Синкевич Н.Т.** – кандидат мистецтвознавства, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Ситник О.М.** – доктор історичних наук, професор (Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького); **Сташевська І.О.** – доктор педагогічних наук, професор (Харківська державна академія культури), заслужений діяч мистецтв України; **Сташевський А.Я.** – доктор мистецтвознавства, професор (Харківська державна академія культури), заслужений діяч мистецтв України; **Стедик Ю.О.** – доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Стрєначікова Марія** – доктор наук (дос. CSc., PhD.), (Академія мистецтв у Банській Бистриці); **Тельвак В.П.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Устименко-Косоріч О.А.** – кандидат мистецтвознавства, доктор педагогічних наук, професор (Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка); **Футала В.П.** – доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Чик Д.Ч.** – доктор філологічних наук, доцент (Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія імені Тараса Шевченка); **Яворська Г.Х.** – доктор педагогічних наук, професор (Міжнародний гуманітарний університет); **Янишин Б.М.** – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник (Інститут історії України НАН України); **Яремчук В.П.** – доктор історичних наук, професор (Національний університет «Острозька академія»).

Збірник індексується в міжнародній базі даних Index Copernicus International.

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 6143 від 28.12.2019 р. (додаток 4) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі педагогічних наук (011 – Освітні, педагогічні науки, 012 – Дошкільна освіта, 013 – Початкова освіта, 014 – Середня освіта (за предметними спеціалізаціями), 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями), 016 – Спеціальна освіта).

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 409 від 17.03.2020 р. (додаток 1) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі філологічних наук (035 – Філологія) та у галузі культури і мистецтва (022 – Дизайн, 023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, 024 – Хореографія, 025 – Музичне мистецтво, 026 – Сценічне мистецтво, 027 – Музеєзнавство, пам'яткознавство, 028 – Менеджмент соціокультурної діяльності).

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 1290 від 30.11.2021 р. (додаток 3) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі історичних наук (032 – Історія та археологія).

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» Серія КВ № 19906-9706Р від 14.05.2013 р.

Усі електронні версії статей збірника оприлюднюються на офіційному сайті видання www.aphn-journal.in.ua

Редакційна колегія не обов'язково поділяє позицію, висловлену авторами у статтях, та не несе відповідальності за достовірність наведених даних та посилань.

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

Засновник і видавець – Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, співзасновники Ільницький В.І., Душний А.І., Зимомря І.М.

Адреса редакції: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, обл. Львівська, 82100. тел.: (03244) 1-04-74, факс: (03244) 3-81-11, e-mail: info@aphn-journal.in.ua

© Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2023
© Пантюк М.П., Душний А.І., Зимомря І.М., 2023

Recommended for publication
by Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Academic Council
(protocol No 3 from 23.02.2023)

Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers / [editors-compilers M. Pantyuk, A. Dushnyi, V. Ilnytskyi, I. Zymomrya]. – Drohobych : Publishing House „Helvetica”, 2023. – Issue 60. Volume 4. – 288 p.

The journal is intended for all interested in high school pedagogy, philology, art, and history.

Editorial board:

M. Pantyuk – Editor-in-Chief, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vice-Rector for Scientific Work (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical); **A. Dushnyi** – Co-Editor, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Ilnytskyi** – Co-Editor, Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **I. Dmytriv** – Corresponding Secretary, Candidate of Philological Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Andriev** – Doctor of History, Professor (Kyiv Grinchenko University); **T. Batiuk** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **A. Baukova** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko Lviv National University); **I. Bermes** – Doctor of Arts, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **H. Hrytsenko** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko Ivan Franko State Pedagogical University); **M. Haliv** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Halyk** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **J. Gzhesiak** – Dr. Gab., Associate Professor (Konin Higher Secondary School of Education); **V. Dutchak** – Doctor of Arts, Professor (Vasyl Stefanyk Precarpathian National University); **V. Zaiets** – Candidate of Art Studies, Associate Professor (National Music Academy of Ukraine named after Peter Tchaikovsky); **I. Zymomria** – Doctor of Philology, Professor (Uzhgorod National University); **P. Ivanyshyn** – Doctor of Philology, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **R. Korsak** – Doctor of Historical Sciences, Professor (Uzhhorod National University); **M. Kravchyk** – Ph.D. in Philosophy, Associate Professor (International Humanitarian University); **Marszalek-Kawa Joanna** – Doctor of Science, Associate Professor (Nicolaus Copernicus University in Torun, Torun, Poland); **V. Masnenko** – Doctor of History, Professor (Bogdan Khmelnytsky Cherkasy National University); **N. Maftyn** – Doctor of Philology, Professor (Vasyl Stefanyk Precarpathian National University); **P. Matskiv** – Doctor of Philology, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Medvid** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Nevmerzhytska** – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor (General Pedagogy and Preschool Education of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **L. Orshanskyi** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Ivan Franko State Drohobych Pedagogical University); **M. Pahuta** – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko State Pedagogical University); **T. Pantiuk** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Petrechko** – Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **A. Pecharskyi** – Doctor of Philological Sciences, Professor (Lviv National University); **R. Popp** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **N. Synkevych** – Candidate of Arts, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Sytnyk** – Doctor of Historical Sciences, Professor (Bohdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University); **I. Stashevsk** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Academic Affairs of Kharkiv State Academy of Culture), Honored Worker of Arts of Ukraine; **A. Stashevskyi** – Doctor of Arts, Professor (Kharkiv State Academy of Culture), Honored Worker of Arts of Ukraine; **Y. Stetsyk** – Doctor of Historical Sciences, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **M. Strenachikova** – Doctor of Science (Doc. CSc., PhD.), (Academy of Arts in Banska Bystrica); **V. Telvak** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Futala** – Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Ustyomenko-Kosorich** – Candidate of Art History, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko); **D. Chyk** – Doctor of Philology, Associate Professor (Taras Shevchenko Kremenets Regional Humanities and Pedagogical Academy); **H. Yavorska** – Doctor of Education, Professor (International Humanitarian University); **B. Yanyshyn** – Candidate of Historical Sciences, Senior Research Associate (Institute of History of Ukraine of the NAS of Ukraine); **V. Yaremchuk** – Doctor of History, Professor (Ostroh Academy National University).

The collection is included in such international databases as **Index Copernicus International**.

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of 28.12.2019 No 6143 (annex 4), the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category “B”) on pedagogical sciences (011 – Educational, pedagogical sciences, 012 – Pre-school education, 013 – Primary education, 014 – Secondary education (subject specialization), 015 – Professional education (in the field of specializations), 016 – Special education).

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of 17.03.2020 № 409 (annex 1), the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category “B”) on philological sciences (035 – Philology) and culture and arts (022 – Design, 023 – Fine arts, decorative arts, restoration, 024 – Choreography, 025 – Musical arts, 026 – Performing art, 027 – Museum and monument studies, 028 – Management of socio-cultural activities).

Based on the Order of Ministry of Education and Science of Ukraine No 1290 dated 30.11.2021 (annex 3), the journal is included in the List of professional editions of Ukraine (category “B”) in the area of of Historical Sciences (032 - History and Archeology).

Print media registration certificate «Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers» series KV № 19906-9706P dd. 14.05.2013.

All electronic versions of articles in the collection are available on the official website edition
www.aphn-journal.in.ua

Editorial board do not necessarily reflect the position expressed by the authors of articles,
and is not responsible for the accuracy of these data and references.

The articles were checked for plagiarism using the software StrikePlagiarism.com developed by the Polish company Plagiat.pl.

Founder and Publisher – Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University,
co-founders V. Ilnytskyi, A. Dushnyi, I. Zymomrya.

Editorial address: Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, Ivana Franka str., 24, Drohobych, Lviv region,
82100. tel.: (03244) 1-04-74, fax: (03244) 3-81-11, e-mail: info@aphn-journal.in.ua

© Drohobych State Ivan Franko
Pedagogical University, 2023
© M. Pantyuk, A. Dushnyi, I. Zymomrya, 2023

УДК 373.2.016:[811.161.2–026.571:398]:376–056.264
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/60-4-42>

Ольга ШОСТАК,

orcid.org/0000-0002-9858-7940

*старший викладач кафедри дошкільної педагогіки і психології
та спеціальної освіти імені професора Т.І. Поніманської
Рівненського державного гуманітарного університету
(Рівне, Україна) o._shostak@ukr.net*

РОЛЬ МАЛИХ ФОЛЬКЛОРНИХ ЖАНРІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ ВИРАЗНОСТІ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДИСЛАЛІЄЮ

У статті розкрито специфіку формування виразного мовлення в дітей дошкільного віку з дислалією засобами малих фольклорних жанрів. Виразне мовлення включає наявність мовних засобів, які відповідають умовам та завданням спілкування, його структурі, а також спрямоване на підсилення ефективності висловлювання, підтримку уваги й інтересу в слухача, вплив на почуття та уяву. Виразне мовлення вирізняється точністю, логічністю, чіткістю, експресивністю, образністю. Проте дошкільникам із дислалією властиве порушення виразної сторони мовлення. У дислаліків простежуються проблеми у звуковимові, у сприйнятті та відтворенні різних інтонаційних конструкцій, труднощі в логічному наголошенні, виборі правильного паузування і ритму.

Обираючи мовний матеріал для занять із дітьми з дислалією, необхідно враховувати розвивальний потенціал, яким володіють тексти усної народної творчості, зокрема її малих форм (заклички, примовки, потішки, дражнилки, прикмети, скоромовки, прислів'я і приказки, загадки та ін.). Так, скоромовки сприяють автоматизації звуків мовлення, засвоєнню складової структури. Дражнилки, перевертні тренують інтонацію. Заклички, примовки, потішки розвивають відчуття ритму. Прислів'я та приказки демонструють зразки лаконізму і точності висловлювання. Вивчення лічилок допомагає вдосконалювати вимовні навички, фонематичний слух, темп мовлення. Народні прикмети розвивають слухову пам'ять, чітку дикцію. На кожному з етапів логопедичного заняття рекомендують застосовувати різні фольклорні жанри. Лічилки і загадки зазвичай використовують під час організаційного моменту, потішки і заклички – для проведення динамічних пауз, пальчикової гімнастики тощо. Систематичне й обґрунтоване застосування малих жанрів фольклору в роботі, спрямованій на розвиток виразності мовлення в дошкільників із дислалією, сприяє тому, що мовлення дитини стає різноманітним, образним, активним, допомагає зміцнити зв'язок поколінь, виховувати інтерес і повагу до українського слова, до національних традицій та культури.

Ключові слова: дислалія, виразність мовлення, фольклор, діти дошкільного віку, логопедична робота.

Olga SHOSTAK,

orcid.org/0000-0002-9858-7940

*Senior Lecturer at the Professor T.I. Ponimanska Department
of Preschool Pedagogy and Psychology and Special Education
Rivne State University for the Humanities
(Rivne, Ukraine) o._shostak@ukr.net*

THE ROLE OF SMALL GENRES OF FOLKLORE TO DEVELOP SPEECH EXPRESSIVENESS FOR PRE-SCHOOL CHILDREN WITH DYSLALIA

The study deals with special features to develop expressive speech for pre-school children with dyslalia with the help of small genres of folklore. Expressive speech includes the presence of language means that correspond to the conditions and communication tasks, its structure, and also is focused on the strengthening of speech expressiveness, maintaining listener's attention and interest, influences on the feelings and imagination. Expressive speech differs with its accuracy, logic, clarity, expressiveness, imagery. However, pre-school children with dyslalia are characterized with disorders of speech expressiveness. It has been observed that children with dyslalia can have some problems in sound pronunciation, perception and reproduction of various intonation structures, difficulties in logical emphasis, choice of the right pause and rhythm.

Choosing the language material for classes with children with dyslalia it is necessary to take into account the developmental potential of the texts of oral folk art, in particular its small forms (callings, bywords, jokes, teasing, omens, tongue-twisters, proverbs and sayings, riddles, etc.). For example, tongue twisters contribute to the speech sounds automation and the syllable structure assimilation. Teasing and inverting train intonation. Callings, bywords, jokes develop a sense of rhythm. Proverbs and sayings demonstrate examples of laconism and expression accuracy. Learning counting rhymes helps improve pronunciation skills, phonemic hearing, and the pace of speech. Folk signs develop auditory memory, clear diction. It is recommended to use different folklore genres at each stage of speech therapy.

Counting rhymes and riddles are usually used during an organizational moment, jokes and callings are used for dynamic pauses, finger gymnastics, etc. Systematic and reasonable use of small genres of folklore during the work that is focused on speech expressiveness development for pre-school children with dyslalia contributes to the fact that the child's speech becomes diverse, imaginative, active, helps strengthen the connection between generations, bring up the interest and respect for the Ukrainian word, for national traditions and culture.

Key words: *dyslalia, speech expressiveness, folklore, pre-school children, speech therapy work.*

Постановка проблеми. Гарне і виразне мовлення – одна з ознак всебічно розвиненої особистості. Виразність – це якісна характеристика мовлення, що забезпечує ефективність комунікації. Водночас виразність можна вважати значним засобом мовленнєвого самовираження людини. Вчені А. Аніщук, В. Бенера, А. Богуш, Н. Гавриш, Н. Маліновська стверджують, що найбільш сприятливий період для формування виразності мовлення – дошкільний вік. Саме в цей час педагоги та сім'я повинні приділяти якнайбільше уваги процесу мовленнєвого розвитку дитини. У роботі з формування звукової та інтонаційної виразності мовлення в дошкільників педагог має враховувати вік вихованців, специфіку мовлення кожної дитини.

Однак до теперішнього часу в теорії та практиці виховання культури мовлення дітей дошкільного віку не розв'язано важливі питання змістового і методичного характеру: які засоби виразності доступні для сприймання та самостійного використання дошкільниками; як можна забезпечити широке застосування дітьми різних засобів виразності; у якій діяльності доцільно розвивати виразність мовлення. Зазначені положення ускладнюються тим, що значну частку дошкільників складають діти з порушеннями мовлення. Це свідчить про необхідність дослідження проблеми розвитку виразності мовлення в дітей дошкільного віку з дислалією.

Аналіз досліджень. Особливості формування мовлення в дошкільників, у тому числі й із мовленнєвими порушеннями, вивчали різні науковці (А. Богуш, Г. Ватаманюк, Л. Джерджевич, С. Джерджевич, Л. Єзерницький, Л. Журавльова, А. Залізник, К. Зелінська-Любченко, О. Кас'яненко, Л. Кобилецька, Т. Кудярска, Д. Лебеденко, І. Марченко, С. Ренке та ін.). Дослідники стверджують, що до важливих засобів розвитку виразного мовлення належить фольклор. Зокрема, долучення дітей із дислалією до витоків української народної культури сприяє розвитку не лише мовленнєвих і пізнавальних здібностей, а й особистості кожної дитини загалом як носія рис українського характеру.

Мета статті – з'ясувати значення малих фольклорних жанрів для розвитку виразності мовлення дошкільників із дислалією.

Виклад основного матеріалу. М. Шермет і О. Ревуцька зауважують, що дислалію прийнято визначати як порушення звуковимови при збереженій слуховій функції та відсутності порушень іннервації м'язів мовленнєвого апарату, яке може бути пов'язане з вродженими або набутими аномаліями будови органів артикуляції або мати функціональний характер (Шермет, Ревуцька, 2009: 66). Характерні ознаки дислалії – відсутність, заміна, змішування чи спотворення окремих звуків або їх груп у мовленні. Дітям із дислалією також притаманне порушення виразності мовлення.

У «Словнику сучасної лінгвістики» виразність визначена як комунікативна якість усного або писемного мовлення, яка здатна привертати увагу, викликати інтерес до висловлюваного, впливати на емоції та почуття мовців (Загнітко, 2012: 115). Виразність мовлення вимагає від мовця правильної артикуляції, дотримання норм орфоепії. Зазвичай, виокремлюють мовну та інтонаційну виразність. Мовна виразність передбачає використання образних засобів (метафори, епітети, порівняння), а інтонаційна виразність досягається шляхом використання інтонаційних засобів, таких як мелодика, темп, ритм, наголоси, тембр, паузи.

У дітей із дислалією простежуються порушення голосу (недостатня гучність, вузький динамічний діапазон, невідповідність висоти голосу, невираженість модуляцій), зміни тембру голосу у вигляді глухості й осиплості, монотонність і одноманітність інтонаційної сторони мови. У дислаліків наявні проблеми в сприйнятті і пасивному відтворенні різних інтонаційних конструкцій, труднощі в розстановці логічних наголосів, виборі правильного паузування і ритму. До поширених спотворень інтонаційно-мелодійної та голосової характеристик відносять також маловиразність, загасаючий характер голосу, гугнявість.

Необхідно враховувати те, що мовлення дитини з дислалією не буде виразним, якщо в неї не вироблені навички та вміння правильно вимовляти звуки. Однак окремі діти з дислалією вміють правильно вимовляти всі звуки, але говорять невиразно, недбало через погану дикцію. Саме тому слід формувати в них уміння та навички чітко і виразно вимовляти кожен звук, слово, фразу з молодшого дошкільного віку.

Виразне мовлення також залежить від правильного дихання, чіткої дикції, звучного голосу, нормального темпу, що відповідає меті висловлювання. Формування гнучкості та рухливості голосу зумовлює вміння регулювати його силу і висоту. Необхідно й розвивати різний темп мовлення. Діти з дислалією, які не володіють правильним мовленнєвим диханням, умінням поступово використовувати повітря в процесі промови, найчастіше втрачають звучність голосу, спотворюють слова, передчасно закінчують фразу.

Діти старшого дошкільного віку з дислалією часто порушують плавність мовлення, у зв'язку з тим, що, добираючи повітря, закінчують довгу фразу на видиху. Саме тому рекомендують стежити за їхнім диханням і проводити вправи для автоматизації тихої, протяжної вимови звуків.

Відтак дошкільники з дислалією відчувають істотні труднощі в засвоєнні виразної сторони рідної мови, що виражаються в порушеннях звуковимови, просодики. Саме тому важливий пошук та обґрунтування методики застосування ефективних засобів формування в них виразності мовлення. Один із таких корекційних і лінгводидактичних засобів – усна народна творчість, зокрема її малі жанри.

Фольклор демонструє силу народного слова, дає зразки, наслідування яких дозволяє дитині успішно опанувати рідною мовою. Малі жанри фольклору актуальні для розвитку виразності мовлення в дітей із дислалією: вироблення достатнього дихання, ритму, темпу, інтонації. У рамках певної теми тижня логопед може включати у власну педагогічну діяльність різні малі жанри фольклору та народні ігри. У процесі знайомства з народними прикметами, прислів'ями і приказками, лічилками, потішками, загадками, у яких збережена мудрість поколінь, забезпечується широке охоплення мовного матеріалу та різноманітність форм і методів роботи з дітьми з дислалією упродовж кожного тематичного тижня.

Л. Журавльова вважає, що малі жанри фольклору успішно можна використовувати на логопедичних заняттях передусім для автоматизації звуків і розвитку фонематичного слуху, оскільки діти дошкільного віку з дислалією повинні не тільки опанувати всіма звуками мови, але й помічати неправильну вимову, виправляти її жартівливий формі, у грі у невимушеній атмосфері, у звичному їм середовищі (Журавльова, 2012: 67).

На думку І. Марченко, засобами малих жанрів усної народної творчості можна розв'язати багато корекційних завдань у роботі з дітьми дошкільного віку з дислалією, а саме:

- формувати інтерес до текстів усної народної творчості;
- сприяти розвитку пізнавальної активності, допитливості;
- удосконалювати звукову та просодичну сторони мовлення;
- збагачувати словниковий запас;
- розвивати зв'язне мовлення;
- удосконалювати граматичні навички, вчити використовувати різноманітні мовні конструкції;
- розвивати загальну та дрібну моторику в рухливих і пальчикових народних іграх;
- продемонструвати дітям багатство української мови (Марченко, 2010).

Для ефективної реалізації корекційного логопедичного потенціалу малих фольклорних жанрів логопеду доцільно практикувати різні методи та прийоми в роботі з дітьми з дислалією щодо формування виразності їх мовлення, а саме обігравання потішок, закличок, загадок, драматизацію, сюрпризні моменти, мовні, рухливі пальчикові ігри. Вказані прийоми допомагають активізувати мовлення та увагу дітей, інтерес, бажання слухати, дивитися і повторювати. У малих жанрах українського фольклору закладено ігрову основу, що дає змогу реалізувати в корекційній роботі принцип урахування провідної діяльності дошкільників. Багато потішок, приказок, скоромовок супроводжуються рухами дітей, пальчиковою гімнастикою, рухливими іграми. Це знімає напруження, розвиває координацію і точність рухів, швидкість реакції, увагу, пам'ять.

У процесі корекційної роботи логопед використовує різні фольклорні жанри залежно від завдань та етапу заняття. Так, Т. Кудярьська пропонує лічилки і загадки включати в організаційний момент, потішки, заклички широко використовувати для проведення динамічних пауз, пальчикової гімнастики, а також для автоматизації звуків і просодики на індивідуальних заняттях. Загадки, перевертні, приказки також можна використовувати під час вивчення матеріалу на групових заняттях. Скоромовки зазвичай ефективні в роботі над автоматизацією звуків мовлення, складовою структурою. Дразнилки та перевертні вносять різноманітність у логопедичну роботу, розвивають почуття гумору, інтонацію та викликають позитивні емоції в дітей. Прислів'я і приказки допомагають розвитку навичок виразного мовлення, аналізу тексту (Кудярьська, 2014: 137–139).

Кожен із малих фольклорних жанрів можна використовувати для реалізації корекційної мети. Заклички – невеликі пісеньки, призначені для співу групою дітей, вони пов'язані з найдавні-

шими ритуальними обрядами служіння сонцю, воді, землі та іншим природним стихіям. Це не просто звернення до цих стихій, а й виражена в слові, ритмі, інтонації гама почуттів, переживань. Емоція радості, довіри, переконаність у доброму закладені в самому ладі вірша: у хвилеподібних поворотах, у зміні картинок-прохань, в бадьорому ритмі звучання кожного рядка і слова. Повторні поєднання дій дитини зі словами заклички привчають її прислухатися до звуків мовлення, вловлювати його ритм, окремі звукосполучення.

Примовки – це спосіб інтимного спілкування людини з природою. Вони націлені на домашній побут, повсякденні заняття. Фактично все живе, що оточує дитину, не обійдено в них увагою. Примовки під час ігор – це своєрідні прохання до природи про співучасть, добру допомогу. Вони звернені до об'єктів живої та неживої природи. Примовки вчать дітей бути уважними до своїх дій, суворо дотримуватися правил. Примовки позитивно впливають на психіку дитини, їх ритм завжди приємний для сприйняття. Звучання творів цього жанру перетворюється на емоційний контакт, на особливу форму мовленнєвого спілкування.

Фольклорні потішки – невеликі вірші з двох-чотирьох, рідко восьми рядків. Це яскраві словесні картинки, що відображають світ повсякденних вражень дитини: усе те, що оточує її, подано в короткій художній формі, тільки в головних, визначальних рисах. Для потішок характерне шанобливе ставлення до всього живого, ласкаві слова, добрі прізвиська: котик – котусик, курочка – рябушечка. Потішки позбавлені описовості та моралі. Слово в них передає звук, рух, об'єм, колір і навіть смак. Потішка пропонує дітям побачити смішне в житті та навчитися передавати його у слові. Це оптимальний спосіб розвитку координації рухів, загальної та дрібної моторики, почуття ритму. Дитина вчиться узгоджувати свої рухи з ритмом потішки, виконуючи пальчикову гімнастику, граючи в рухові ігри.

Серед народних віршів велику групу складають перевертні, змістом яких є явна нісенітниця, безглуздя. Перевертень підпорядковується певному правилу. Безглуздя, нісенітниця, небувальщина – чудовий засіб для виховання та розвитку почуття гумору, задовольняє пізнавальну потребу дошкільників у позитивних емоціях. Дитині приносить задоволення усвідомлювати, що вона знає, як усе буває насправді, і ніколи не допустить, щоб її обманули. Ця фольклорна форма дає можливість самоствердження, необхідного дошкільнику в його щоденній складній роботі пізнання світу. Природне виникнення цього почуття в грі-

перевертні – одна з цінних педагогічних переваг цього жанру усної народної творчості. Перевертні відкривають дитині можливість через гру словами, звуками, звукосполученнями вловити специфіку звучання мови і характерні для неї виразність, образність, гумор.

Народні прикмети – це зразок землеробської думки народу. Знання природи та життєвий досвід втілювались у висловлювання, що дійшли до наших днів. У корекційній роботі прикмети допомагають розширити словниковий запас дітей, сприяють розвитку слухової пам'яті, дають можливість підвищити інтерес і зняти напруження, розвивають фонематичний слух, сприяють автоматизації звуків мовлення, знайомлять із ритмічністю народного календаря.

Скоромовки допомагають правильно і виразно промовляти вірші і фрази, що важко вимовляються, знайомлять із багатством української мови, з новими поетичними фразами. У кожній скоромовки своя гра звуків та слів. Вони не повторюються. Це корисні граматичні вправи, що тренують дитину в правильному, осмисленому вживанні частин мови і частин слова й одночасно гра в словотворчість. Ще одна особливість скоромовки – її складна ритміка. Використання скоромовок на логопедичних заняттях слугує закріпленню чіткої дикції, використанню різних висотних, силових і тембральних звучань у дітей із дислалією. Скоромовка вимагає точної організації голосового ходу, логічного та орфографічного наголосу. Віршована ритміка організовує чіткість мовлення, не дозволяє пропускати, змінювати звуки. Вона виконує роль організаційного моменту для дихання: дає можливість свідомо його розподіляти, не перериваючи доборами протягом мовлення всередині рядка, і поповнити лише наприкінці рядка. Скоромовки потрібні для розвитку фонематичного слуху, формування здатності дитини вловлювати тонкі звукові відмінності, автоматизації звуків мовлення (Кобилецька, 2021: 180).

Дражнилки призначені для того, щоб поставити на місце кривдника, висловити своє ставлення до неприємних відхилень у поведінці, звичках, у зовнішньому вигляді. Зміст традиційної народної дражнилки – нісенітниця, перевертень. У дражнилці всі спотворення – звукові, смислові, образні дії – приписуються тому, кого дражнять. У ній поєднуються сміх, веселощі і образа, сором, обурення людини, яку дражнять. Текстам дражнілок притаманні чіткість, ритмічність, стислість, виразність.

Народні загадки – важливий жанр, оволодіння яким сприяє інтелектуальному розвитку дитини

з дислалією. Предмет, який загаданий, ховається під натяком, підтекстом. Тому кожна загадка для того, хто відгадує, – це своєрідне вправління на кмітливість. Хоча в старшому дошкільному віці діти з дислалією мають достатні знання та інтелектуальні вміння, вони не завжди правильно відгадують і порівнюють загадки. Доречно застосувати такі види діяльності дітей із дислалією в іграх із загадками: загадування загадок, відгадування загадок, доказ правильності відгадок, порівняння загадок про той самий об'єкт, порівняння загадок про різні об'єкти.

І. Руснак зауважує, що прислів'я та приказки – образні, поетичні висловлювання, у яких багато уособлень, влучних визначень, їх можна підібрати майже до будь-якої ситуації; це своєрідний кодекс норм життя і поведінки людини (Руснак, 2010: 214). Приказка подібна до прислів'я, але на відміну від неї вона не є повним судженням. Приказка – це частина судження. Значення алегоричних, влучних та образних прислів'їв і приказок розкривається перед дітьми з дислалією поступово, і глибина розуміння їх залежить від умінь дорослих застосовувати прислів'я якомога частіше, у всіх відповідних випадках. Доречно вимовлені прислів'я і приказки запам'ятовуються дітьми і значно впливають на них. Прислів'я знайомлять

дитину з лаконізмом, точністю, влучністю рідної мови. У логопедичній роботі прислів'я застосовуються для розвитку виразного мовлення в дошкільників. Вони також доречні після роботи з оповіданням, казкою.

Лічилки – це історії, вигадані для дітей, способи здійснення об'єктивної справедливості, адже рахунок впливає на розподіл ролей. Головна особливість лічилки – чіткий ритм, можливість промовляти окремо всі слова. Заучування лічилок у процесі логопедичної роботи сприяє розвитку вимовних навичок, фонематичного слуху, складової структури слова, ритму та темпу мовлення, пам'яті, уваги, суцесивних функцій.

Висновки. Таким чином, при виборі мовного матеріалу для індивідуальних, підгрупових і фронтальних занять із дітьми з дислалією слід враховувати той цінний розвивальний потенціал, яким володіють тексти усної народної творчості. Активне використання малих фольклорних жанрів з метою формування виразності мовлення в дошкільників із дислалією допомагає зробити мовлення дитини цікавим, різноманітним, образним, веселим, зміцнити зв'язок поколінь, виховувати інтерес, повагу та любов до українського слова, до національних традицій і культури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Журавльова Л. С. Логопедична робота з дітьми дошкільного віку засобами фольклору. Духовність особистості : методологія, теорія і практика. 2012. № 6 (53). С. 64–72.
2. Загнітко А. Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни. Донецьк : ДонНУ, 2012. 402 с.
3. Кобылицька Л. Фольклор як чинник формування художньо-мовленнєвої компетентності здобувачів дошкільної та початкової освіти. Актуальні питання гуманітарних наук. Педагогіка. 2021. Вип. 41. Том 2. С. 177–182.
4. Кудярьська Т. Усна народна творчість як засіб розвитку мовлення дошкільників із мовленнєвими порушеннями. Освітній простір України. 2014. Вип. 1. С. 136–140.
5. Марченко І. С. Спеціальна методика початкового навчання української мови. Логопедична робота з корекції порушень мовлення у дошкільників: навч. посібник. [Електронний ресурс]. Київ : Видавничий дім «Слово», 2010. 288 с. URL : http://4ua.co.ua/music/tb3ac69a5c53b89521306c36_0.html (дата звернення: 12.02.2023).
6. Руснак І. Є. Український фольклор: навч. посібник. Київ : ВЦ «Академія», 2010. 304 с.
7. Шеремет М. К., Ревуцька О. В. Логопедія (корекційна робота при дислалії): навчальний посібник. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. 160 с.

REFERENCES

1. Zhuravlova L. S. Lohopedychna robota z ditmy doshkilnoho viku zasobamy folkloru [Speech therapy work with children of preschool age using folklore]. Dukhovnist osobystosti: metodolohiia, teoriia i praktyka. 2012. № 6 (53). P. 64–72. [in Ukrainian].
2. Zahnitko A. Slovyk suchasnoi lnhvistyky: poniattia i terminy [Dictionary of modern linguistics: concepts and terms]. Donetsk : DonNU, 2012. 402 p. [in Ukrainian].
3. Kobyletska L. Folklor yak chynnyk formuvannia khudozhno-movlennievoi kompetentnosti zdobuvachiv doshkilnoi ta pochatkovoї osvity [Folklore as a factor in the formation of artistic and speech competence of students of preschool and primary education]. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk. Pedagogika. 2021. Vyp. 41. Tom 2. P. 177–182. [in Ukrainian].
4. Kudjarska T. Usna narodna tvorchist yak zasib rozvytku movlennia doshkilnykiv iz movlennievymy porushenniamy [Oral folk art as a means of speech development of preschoolers with speech disorders]. Osvitnij prostir Ukrainy. 2014. Vyp. 1. P. 136–140. [in Ukrainian].
5. Marchenko I. S. Spetsialna metodyka pochatkovoho navchannia ukrainskoi movy. Lohopedychna robota z korektsii porushen movlennia u doshkilnykiv [A special method of initial learning of the Ukrainian language. Speech therapy work on

the correction of speech disorders in preschoolers]: navch. posibnyk. [Elektronnyi resurs]. Kyiv : Vydavnychii dim "Slovo", 2010. 288 p. URL : http://4ua.co.ua/music/tb3ac69a5c53b89521306c36_0.html (data zvernennia: 12.02.2023). [in Ukrainian].

6. Rusnak I. Ye. Ukrainskyi folklor [Ukrainian folklore]: navch. posibnyk. Kyiv : VTs "Akademiia", 2010. 304 p. [in Ukrainian].

7. Sheremet M. K., Revutska O. V. Lohopediia (korektsiina robota pry dyslalii) [Speech therapy (corrective work for dyslalia)]: navchalnyi posibnyk. Kyiv : Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova, 2009. 160 p. [in Ukrainian].

ЗМІСТ

ІСТОРІЯ

Олександр РОМАНУХА СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ НАПРИКІНЦІ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТЬ.....	4
Олена СЕМЕНЕНКО ЗМІНА ПАРАДИГМИ В ДОСЛІДЖЕННІ КУЛЬТУ АСКЛЕПІЯ В ІСТОРІОГРАФІЇ США ОСТАННЬОЇ ЧВЕРТІ ХІХ СТ.....	11
Ігор СОЛЯР АРХІВНО-КРИМІНАЛЬНА СПРАВА МИХАЙЛА ХРОМ'ЯКА ЯК ДЖЕРЕЛО ВИВЧЕННЯ ПОВСЯКДЕННОГО ЖИТТЯ ЧЛЕНІВ ОУН ТА УЧАСНИКІВ УПА.....	17
Андрій СТОЙКІВ СТАНОВЛЕННЯ ХЕВІ-МЕТАЛ МУЗИКИ НА ОСНОВІ КЛЮЧОВИХ ЕЛЕМЕНТІВ КОМПОЗИЦІЙ РОК-ГУРТІВ НАПРИКІНЦІ 1960-Х – ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ 1970-Х РОКІВ.....	22

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Анна САФРОНОВА, Олена САФРОНОВА, Валерій САФРОНОВ ПРОЯВИ МИСТЕЦТВА АРТ-ФЕМІНІЗМУ У СУЧАСНІЙ КНИЖКОВО-ЖУРНАЛЬНІЙ ПОЛІГРАФІЇ.....	30
Віра СИНСОК, Костянтин КАЛІЄВСЬКИЙ ХУДОЖНІ ОБРАЗИ ЖІНОК В ПОЕЗІЇ Т. Г. ШЕВЧЕНКА ТА ЇХ РОЗКРИТТЯ ЗАСОБАМИ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА.....	40
Олександр СТАХЕВИЧ ФОРТЕПІАННІ ЦИКЛИ РЕЙНГОЛЬДА ГЛІСЕРА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ПІАНІСТИЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ В УЧНІВ ДИТЯЧИХ МУЗИЧНИХ ШКІЛ.....	47
Olesia STEPANOVA PIANISM AS A STYLE: CONCEPTUAL FEATURES.....	55
Тао ЦЗІНЬ РИСИ КОНЦЕРТНОСТІ У ФАНТАЗІЇ-КВАРТЕТІ ДЛЯ ГОБОЮ ТА СТРУННИХ Б. БРІТТЕНА.....	62
Леся ТАРАСЮК ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ЕСТРАДНОГО ВОКАЛІСТА ДО КОНЦЕРТНО-ВИКОНАВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	69
Інна УСПЕНСЬКА CONCERTO GROSSO ДЛЯ ЧОТИРЬОХ СКРИПОК ВОЛОДИМИРА ЗОЛУТУХІНА: НОВА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ БАРОКОВОГО ЖАНРУ.....	75
Євгенія ФІЛІМОНОВА-ЗЛАТОГУРСЬКА НАРОДНЕ ХОРЕОГРАФІЧНЕ МИСТЕЦТВО В КУЛЬТУРНОМУ ФРОНТІ УКРАЇНИ.....	82
Wang ZE QIAN HISTORICAL ASPECTS OF THE DEVELOPMENT OF VISUAL COMMUNICATION DESIGN IN CHINA.....	87
Олена ЯКИМЧУК ВИКОНАВСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ ХОРОВИХ ТВОРІВ ОЛЕКСАНДРА ЯКОВЧУКА (НА ПРИКЛАДІ «ЩЕДРІВКИ» ДЛЯ МІШАНОГО ХОРУ А CARPELLA).....	92

МОВОЗНАВСТВО. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Олександр СТАСЮК, Катерина КОЗАК ФУНКЦІОНУВАННЯ ДІАЛЕКТУ СЕЛА СТАРОШВЕДСЬКЕ НА ЕТАПІ ЙОГО ЗНИКНЕННЯ.....	97
--	----

Наталія СТРАТУЛАТ, Ірина ГАЛДЕЦЬКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ЛЕКСИКИ ІНШОМОВНОГО ПОХОДЖЕННЯ В ЗАКОНІ УКРАЇНИ «ПРО НАЦІОНАЛЬНУ ПОЛІЦІЮ».....	103
Людмила СУХОВЕЦЬКА ЗООМОРФНА МЕТАФОРА ЯК РИСА ІДЮСТИЛЮ АГАТИ КРИСТІ.....	110
Ольга СУШКЕВИЧ ФОРМУВАННЯ МОВНИХ РЕАЛІЙ: ПРОЦЕСИ СТЕРЕОТИПІЗАЦІЇ ТА РЕСТЕРЕОТИПІЗАЦІЇ.....	116
Вікторія ТОВСТЕНКО ДІАЛЕКТИЗМИ ЯК ОСНОВНЕ ДЖЕРЕЛО ПОПОВНЕННЯ ПРОСТОРІЧНОЇ ЛЕКСИКИ.....	121
Аліна ТОМУСЯК ВИБІР СИНТАКСИЧНИХ ЕКСПРЕСІВНИХ СТРУКТУР ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ АВТОРА.....	126
Ірина ФЕСЕНКО ОБРАЗ ЧУГУЯ-ДРАМАТУРГА: У ПОШУКАХ БІОГРАФІЧНИХ ФАКТІВ.....	132
Лілія ШПАК, Наталія ЖОРНЯК, Олена ФЕДОРИШИН ОБРАЗНА КОНЦЕПТУАЛЬНА ТА ТВОРЧА МЕТАФОРИ В ПОЕЗІЇ ЕМІЛІ ДІКІНСОН.....	139
Лілія ШПАК, Анастасія СИЗЕНКО, Ольга ПАВЛЕНКО ФРЕЙМОВО-СЦЕНАРНИЙ ЗМІСТ ОРГАНІЗАЦІЇ МЕТАФОРИ В ПОЕЗІЇ ЕМІЛІ ДІКІНСОН.....	145
Вікторія ЯШКІНА, Олена ПАХОМОВА ХУДОЖНЯ СВОЄРІДНІСТЬ АВТОРСЬКОГО СТИЛЮ ТА УНІКАЛЬНІСТЬ МОВНО- СТИЛІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ СТВОРЕННЯ ОБРАЗНОСТІ У ПОЕЗІЇ ЕМІЛІ ДІКІНСОН.....	152

ПЕДАГОГІКА

Олексій САМОЙЛЕНКО ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ.....	157
Віталій СИМОНЯН ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЕТНОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ВОКАЛУ.....	162
Світлана СТЕБЛЮК, Ольга ХОМА ЗБАГАЧЕННЯ АКТИВНОГО СЛОВНИКА МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У СУЧАСНІЙ ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	170
Олег СТЕЧКЕВИЧ КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА.....	176
Інна СУЛЕЙМАНОВА, Леся СЕРМАН, Оксана НИЧ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНИХ МОВЛЕННЄВИХ НАВИЧОК У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ТУРИЗМУ.....	182
Маріанна СУХОЛОВА СЦЕНІЧНИЙ ІМІДЖ ВИКЛАДАЧА ВОКАЛУ ЯК ФЕНОМЕН СУЧАСНОСТІ.....	190
Сергій ТЕРЕПИЩИЙ МЕДІАГРАМОТНОСТЬ В ЕПОХУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ: ІНТЕГРАЦІЯ ІНСТРУМЕНТІВ І МЕТОДІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ПІДХОДИ.....	195
Світлана ТЕРЕЩЕНКО, Ярина КУЗНЕЦОВА ВПЛИВ СИНТЕЗУ МУЗИЧНОГО ТА ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВ НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ШКОЛЯРІВ-ПІДЛІТКІВ.....	203
Наталія ТУРКО, Вікторія БУЦЯК, Валентина ПИЛИПЧУК КОБЗАРСТВО ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЗБЕРЕЖЕННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.....	208

Ірина ФЕДОРЕЙКО ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДИ ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІСТУ ТА СТРУКТУРНИХ СКЛАДНИКІВ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ У ГАЛУЗІ ТРАНСПОРТУ	213
Іван ФРАЙТ, Євгенія ШУНЕВИЧ ОТЕЦЬ ІВАН КИПРІАН – ПОДВИЖНИК ХРИСТОВОЇ ВІРИ, НАЦІОНАЛЬНОГО МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І ВІДРОДЖЕННЯ В ГАЛИЧИНІ.....	219
Олена ХАРЧУК, Світлана БОНЯР УПРАВЛІННЯ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЕЛЕМЕНТ МЕНЕДЖМЕНТУ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	226
Вікторія ХОДУНОВА ГЕНЕЗА ПОНЯТТЯ «ЦІННІСТЬ»: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ.....	231
Natalia SHALOVA, Oksana ZARIVNA, Natalia KHUMAI FEASIBILITY OF USING THE GOOGLE CLASSROOM SERVICE FOR TEACHING A FOREIGN LANGUAGE AT THE UNIVERSITY.....	236
Катерина ШАПОЧКА ШЛЯХИ АДАПТАЦІЇ ПЕРШОКЛАСНИКІВ ДО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	242
Тетяна ШВЕЦЬ МОДЕЛІ ДИДАКТИЧНОГО ТЬЮТОРИНГУ В ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН.....	247
Petro SHEVCHUK MODERN INTEGRATED MEANS OF TRAINING FUTURE TEACHERS OF MUSICAL ART.....	252
Ольга ШОСТАК РОЛЬ МАЛИХ ФОЛЬКЛОРНИХ ЖАНРІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ ВИРАЗНОСТІ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДИСЛАЛІЄЮ.....	258
Наталія ЮРІЙЧУК САМОСТІЙНА РОБОТА ЯК ОСОБЛИВА ФОРМА НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ.....	264
Галина ЯКІВЧУК ВПЛИВ КОЛЕКТИВНОГО МУЗИКУВАННЯ НА ФАХОВУ ПІДГОТОВКУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА (НА ПРИКЛАДІ АНСАМБЛЮ БАНДУРИСТІВ).....	268
Serhiy YAREMCHUK, Khrystyna OSIDACH METHODOLOGY FOR USING SCIENTIFIC TEXTS IN THE PROCESS OF TEACHING UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE IN TECHNICAL UNIVERSITIES.....	272
РЕЦЕНЗІЇ	
Ростислав БУРДЯК, Марко КАНТОР НОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ДО ІСТОРІЇ ГОРОДОЧЧИНИ.....	278

CONTENTS

HISTORY

Oleksandr ROMANYKHA ESTABLISHMENT AND DEVELOPMENT OF THE UKRAINIAN THEATER AT THE END OF THE XX – BEGINNING OF THE XXI CENTURY.....	4
Olena SEMENENKO A PARADIGM SHIFT IN THE STUDY OF THE ASKLEPIOS CULT IN THE HISTORIOGRAPHY OF THE UNITED STATES IN THE LAST QUARTER OF THE XIX CENTURY.....	11
Ihor SOLIAR THE ARCHIVE CRIMINAL CASE OF MYKHAIL KHROMYAK AS A SOURCE OF STUDYING THE DAILY LIFE OF OUN MEMBERS AND UPA PARTICIPANTS.....	17
Andrii STOIKIV FORMATION OF HEAVY METAL MUSIC BASED ON KEY ELEMENTS OF ROCK BAND COMPOSITIONS IN THE LATE 1960S – FIRST HALF OF THE 1970S.....	22

ART STUDIES

Anna SAFRONOVA, Olena SAFRONOVA, Valeriy SAFRONOV ARTISTIC MANIFESTATIONS OF ART-FEMINISM IN A CONTEMPORARY BOOK AND MAGAZINE PUBLICATIONS.....	30
Vira SYNIEOK, Kostiantyn KALIIEVSKYI ARTISTIC IMAGES OF WOMEN IN THE POETRY OF T. G. SHEVCHENKO AND THEIR EXPRESSION THROUGH CHOREOGRAPHIC ART.....	40
Oleksandr STAKHEVYCH REINGHOLD GLIER’S PIANO CYCLES AS A FACTOR FOR THE FORMATION OF PIANISTIC SKILLS AMONG STUDENTS OF THE CHILDREN’S MUSIC SCHOOL STUDENTS.....	47
Olesia STEPANOVA PIANISM AS A STYLE: CONCEPTUAL FEATURES.....	53
Tao JIN FEATURES OF CONCERT NATURE IN B. BRITTEN’S FANTASY QUARTET FOR OBOE AND STRINGS.....	62
Lesya TARASYUK FORMING THE READINESS OF THE FUTURE POPULAR VOCALIST FOR CONCERT AND PERFORMING ACTIVITIES.....	69
Inna USPENSKA CONCERTO GROSSO FOR FOUR VIOLINS BY VOLODYMYR ZOLOTUKHIN: A NEW INTERPRETATION OF THE BAROQUE GENRE.....	75
Yevheniia FILIMONOVA-ZLATOHRUSKA FOLK CHOREOGRAPHIC ART IN THE CULTURAL FRONT OF UKRAINE.....	82
Wang ZEQIAN HISTORICAL ASPECTS OF THE DEVELOPMENT OF VISUAL COMMUNICATION DESIGN IN CHINA.....	87
Olena YAKYMCHUK THE PERFORMING POTENTIAL OF OLEKSANDR YAKOVCHUK’S CHOIR WORKS (ON THE EXAMPLE OF “SHCHEDRIVKA” FOR A MIXED CHORUS A CAPPELLA).....	92

LINGUISTICS. LITERATURE STUDIES

Oleksandr STASIUK, Kateryna KOZAK THE FUNCTIONING OF THE VILLAGE GAMMALSVENSKBY DIALECT AT THE STAGE OF ITS DISAPPEARANCE.....	97
Nataliia STRATULAT, Iryna HALDETSKA FUNCTIONING OF VOCABULARY OF FOREIGN ORIGIN IN THE LAW OF UKRAINE “ON THE NATIONAL POLICE”.....	104
Liudmyla SUKHOVETSKA ZOOMORPHIC METAPHOR AS A PECULIAR FEATURE OF AGATHA CHRISTIE’S IDIOSTYLE.....	110
Olha SUSHKEVYCH FORMING LINGUAL REALIA: STEREOTYPING AND RE-STEREOTYPING.....	116
Viktorii TOVSTENKO DIALECTICISMS AS THE MAIN SOURCE OF COMPLEMENTING THE VERNACULAR VOCABULARY.....	121
Alina TOMUSIAK CHOICE OF SYNTACTIC EXPRESSIVE STRUCTURES AS A REFLECTION OF THE LANGUAGE PERSONALITY OF THE AUTHOR.....	126
Iryna FESENKO THE IMAGE OF CHUGUY-DRAMATURG: IN SEARCH OF BIOGRAPHICAL FACTS.....	132
Liliia SHPAK, Nataliia ZHORNIAK, Olena FEDORYSHYN FIGURATIVE CONCEPTUAL AND CREATIVE METAPHORS IN THE POETRY OF EMILY DICKINSON.....	139
Liliia SHPAK, Anastasiia SYZENKO, Olha PAVLENKO FRAME-SCREEN CONTENT OF THE ORGANIZATION OF METAPHORS IN EMILY DICKINSON’S POETRY.....	145
Viktorii YASHKINA, Olena PAKHOMOVA THE ARTISTIC ORIGINALITY OF THE AUTHOR’S STYLE AND THE UNIQUENESS OF LINGUO-STYLISTIC MEANS OF IMAGERY CREATION IN EMILY DICKINSON’S POETRY.....	152

PEDAGOGY

Oleksii SAMOILENKO FORMATION OF DIGITAL COMPETENCE IN FUTURE INFORMATION SECURITY PROFESSIONALS.....	157
Vitalii SYMONIAN PEDAGOGICAL CONDITIONS USED TO DEVELOP THE ETHNO-CULTURAL COMPETENCE OF PRE-SERVICE VOCAL TEACHERS.....	162
Svitlana STEBLIUK, Olga KHOMA ENRICHMENT OF THE ACTIVE VOCABULARY OF YOUNGER SCHOOLCHILDREN AT THE UKRAINIAN LANGUAGE LESSONS IN THE MODERN PRIMARY SCHOOL.....	170
Oleh STECHKEVYCH CONCEPTUAL PRINCIPLES OF THE FORMATION OF THE TEACHER’S DIGITAL COMPETENCE SYSTEM.....	176
Inna SULEYMANOVA, Lesia SERMAN, Oksana NYCH FORMATION OF FOREIGN LANGUAGE SPEAKING SKILLS IN FUTURE TOURISM SPECIALISTS	182
Marianna SUKHOLOVA THE STAGE IMAGE OF THE VOCAL TEACHER AS A MODERN PHENOMENON.....	190

<hr/>	
Serhii TEREPIYSHCHYI	
MEDIA LITERACY IN THE ERA OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE: INTEGRATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE TOOLS AND METHODS INTO MODERN PEDAGOGICAL APPROACHES.....	195
Svitlana TERESHCHENKO, Yarina KUZNETSOVA	
THE INFLUENCE OF THE SYNTHESIS OF MUSIC AND CHOREOGRAPHIC ARTS ON THE PERSONALITY FORMATION OF ADOLESCENT STUDENTS.....	203
Nataliya TURKO, Victoria BYTSYAK, Valentyna PYLYPCHUK	
KOBZARTVO AS AN IMPORTANT COMPONENT OF THE IDENTITY SAVING OF THE UKRAINIAN PEOPLE’S SPIRITUAL CULTURE.....	208
Iryna FEDOREYKO	
THEORETICAL APPROACHES TO DETERMINING THE ESSENCE AND STRUCTURAL COMPONENTS OF THE PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE BACHELORS IN THE FIELD OF TRANSPORT.....	213
Ivan FRAIT, Eugene SHUNEVYCH	
PRIEST IVAN KYPRIAN IS AN ASCETIC OF CHRIST’S FAITH, NATIONAL MUSICAL EDUCATION AND REVIVAL IN GALICIA.....	219
Olena KHARCHUK, Svitlana BONIAR	
MANAGEMENT OF SPORTS AND HEALTH ACTIVITIES ENTERPRISES AS AN ELEMENT OF SOCIO-CULTURAL ACTIVITY MANAGEMENT.....	226
Victoriia KHODUNOVA	
GENESIS OF THE CONCEPT “VALUE”: THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ASPECT.....	231
Natalia SHALOVA, Oksana ZARIVNA, Natalia KHYMAI	
FEASIBILITY OF USING THE GOOGLE CLASSROOM SERVICE FOR TEACHING A FOREIGN LANGUAGE AT THE UNIVERSITY.....	235
Kateryna SHAPOCHKA	
WAYS OF ADAPTATION OF FIRST GRADERS TO THE EDUCATIONAL PROCESS OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL.....	242
Tetiana SHVETS	
MODELS OF DIDACTIC TUTORING IN SECONDARY EDUCATION INSTITUTIONS ABROAD.....	247
Petro SHEVCHUK	
MODERN INTEGRATED MEANS OF TRAINING FUTURE TEACHERS OF MUSICAL ART.....	252
Olga SHOSTAK	
THE ROLE OF SMALL GENRES OF FOLKLORE TO DEVELOP SPEECH EXPRESSIVENESS FOR PRE-SCHOOL CHILDREN WITH DYSLALIA.....	258
Nataliya YURIYCHUK	
INDEPENDENT WORK AS A SPECIAL FORM OF STUDENT EDUCATIONAL ACTIVITY.....	264
Galina YAKIVCHUK	
THE INFLUENCE OF COLLECTIVE MUSIC-MAKING ON THE PROFESSIONAL TRAINING OF A FUTURE MUSIC TEACHER (ON THE EXAMPLE OF AN ENSEMBLE OF BANDURISTS).....	268
Serhiy YAREMCHUK, Khrystyna OSIDACH	
METHODOLOGY FOR USING SCIENTIFIC TEXTS IN THE PROCESS OF TEACHING UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE IN TECHNICAL UNIVERSITIES.....	272

REVIEWS

Rostyslav BURDIAK, Marko KANTOR	
A NEW RESEARCH INTO THE HISTORY OF THE HORODOCCHINA REGION.....	278

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ НАУК:**

**Міжвузівський збірник наукових праць молодих
вчених Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка**

**HUMANITIES SCIENCE
CURRENT ISSUES:**

**Interuniversity collection of Drohobych
Ivan Franko State Pedagogical University
Young Scientists Research Papers**

**ВИПУСК 60. ТОМ 4
ISSUE 60. VOLUME 4**

Редактори-упорядники

Микола Пантюк

Андрій Душиний

Василь Ільницький

Іван Зимомря

Здано до набору 03.02.2023 р. Підписано до друку 24.02.2023 р.

Гарнітура Times New Roman. Формат 64×84/8.

Друк офсетний. Папір офсетний.

Ум. друк. арк. 33,48. Зам. № 0323/191. Наклад 300 прим.

Видавництво і друкарня – Видавничий дім «Гельветика»

65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглєзі, 6/1

Телефони: +38 (095) 934-48-28, +38 (097) 723-06-08

E-mail: mailbox@helvetica.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 7623 від 22.06.2022 р.